

Workshop

“Zware neerslag en stortvloeden: nieuwe risico's en handelingsopties in het Rijnstroomgebied”

4 oktober 23 – Bonn, BMUV

Jan Kruijshoop – Voorzitter WG H

Internationale
Kommission
zum Schutz des
Rheins

Commission
Internationale
pour la
Protection du
Rhin

Internationale
Commissie ter
Bescherming
van de Rijn

International
Commission for
the Protection
of the Rhine

Zware neerslag (bijv. definitie van de DWD - DE):

Er is sprake van zware neerslag als er een **grote hoeveelheid neerslag per tijdseenheid** valt. De neerslag valt meestal uit convectieve bewolking (bijv. cumulonimbuswolken). Zware neerslag **kan overal voorkomen en leiden tot snel stijgende waterstanden en/of overstromingen.**

Zware neerslag gaat vaak gepaard met bodemerosie.

*De DWD **waarschuwt** voor zware neerslag in 3 niveaus (als de volgende drempels naar verwachting worden overschreden):*

- Neerslaghoeveelheden van 15-25 l/m² in 1 uur of 20-35 l/m² in 6 uur (waarschuwing voor een bijzondere weersituatie)*
- Neerslaghoeveelheden van >25-40 l/m² in 1 uur of >35-60 l/m² in 6 uur (**waarschuwing voor noodweer**)*
- Neerslaghoeveelheden van >40 l/m² in 1 uur of >60 l/m² in 6 uur (**waarschuwing voor extreem noodweer**)*

Bron: <https://www.dwd.de/DE/service/lexikon/begriffe/S/Starkregen.html>

Zware neerslag kan leiden tot twee types van overstromingen, die we vandaag bespreken en die zijn gedefinieerd in de werkzaamheden van de WG F op EU-niveau:

- **Pluviale overstroming (“pluvial flood”):**

Directe oppervlakte-afvoer die lokale overstromingen veroorzaakt in gebieden die voorheen niet verbonden waren met natuurlijke of door de mens aangelegde waterlopen. Een belangrijk aspect van de definitie is het ontbreken van een goed afwateringsnetwerk in het gebied dat door de overstroming wordt getroffen (EC, 2011; rapport van de WG F - 2022).

Dit kan omvatten: stedelijk regenwater, rurale afspoeling of wateroverlast en overstromingen als gevolg van smeltende sneeuw (EC, 2021).

- **Stortvloed (“flash flood”):**

Een overstroming die vrij snel stijgt en daalt met weinig of geen waarschuwing vooraf, meestal het gevolg van zware neerslag in een relatief klein gebied. Een belangrijk aspect van de definitie is de tijdschaal; het gaat om een plotselinge hydrologische reactie op de oorzakelijke gebeurtenis (EC, 2011; rapport van de WG F - 2022).

Schematische weergave van de mechanismen die pluviale overstromingen en stortvloed en veroorzaken

An example of these two types of floods is shown in Figure 1.1.

(Source: Zurich, 2020)

Bron: Rapport van de WG F over de workshop Pluvial flood, september 2022

Kader en context van de workshop

- Toegelicht door Miriam Haritz. Dank!
- Actie in Rijn 2040, maatregel in het tweede IORPB, ICBR-werkprogramma 2022-2027 (taak WG H)
- Actualisering klimaatadaptatiestrategie voor 2025
- Implementatie ROR in het Rijnstroomgebied (actualisering significante risicogebieden, kaarten, IORBP)
- Recente gebeurtenissen i.v.m. zware neerslag en stortvloeden in Europa
- Belang van informatie-uitwisseling tussen landen en ook met WG S en WG B over dit thema

Doelen workshop en verwachte resultaten

- **Kennisontwikkeling** over dit soort fenomenen en de gevolgen ervan voor het Rijnstroomgebied
- **Evaluatie van mogelijke (interdisciplinaire) antwoorden** en benaderingen voor de landen en/of de ICBR, en verduidelijking van de rol van de ICBR
- Zware neerslag en stortvloeden een plek geven in de nationale **implementatie van de ROR** of in nationale preventiestrategieën/-beleid en in de actualisering van de drie "producten" van de ROR:
 - gebieden met een significant overstromingsrisico voor eind 2024
 - overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten voor eind 2025
 - overstromingsrisicobeheerplannen voor eind 2026
 - *Opmerking: hierbij, optimale benutting van Europese bronnen (Working group Floods)*

Doelen workshop en verwachte resultaten

- **Informatie-uitwisseling** met de werkgroep "Ecologie" (WG B) en de werkgroep "Stoffen" (WG S):
 - specifieke problemen op deze gebieden,
 - mogelijke gezamenlijke oplossingen,
 - gezamenlijke/interdisciplinaire bijdrage/aanbeveling in het kader van de klimaatadaptatiestrategie van de ICBR voor eind 2025 (workshop najaar 2024)
- **Rapport met aanbevelingen/conclusies uit de workshop**
→ actief meenemen in de werkzaamheden en de producten van de ICBR of de landen in het Rijnstroomgebied
- Resultaten kunnen ook worden gepresenteerd in de **ICBR-workshop over klimaatverandering (najaar 2024)**

Programma - ochtend

Tijd	Onderwerp
9.30u - 9.40u	Verwelkoming en inleidende presentatie
9.40u - 10.00u	Blok 1: Presentaties over klimaatverandering en gevolgen daarvan voor zware neerslaggebeurtenissen en stortvloeden
10.00u - 11.00u	Blok 2: Effecten van noodweer, zware neerslag en stortvloeden op de waterkwaliteit en de ecologie, en handelingsperspectieven
11.00u - 11.15u	Koffiepauze (<u>in de foyer tegenover de plenaire zaal</u>)
11.15u - 11.40u	Break-out sessie I - informatie-uitwisseling over blok 2, <u>in twee groepen</u> , met de WG H en de deelnemers, in het bijzonder de WG B en de WG S <u>De break-out sessie vindt plaats in de plenaire zaal R 1.130 en in de kleine zaal 0.174 (hier passen hooguit 20 mensen in)</u> Vragen: <ul style="list-style-type: none">• Welke gevolgen hebben frequente en zeldzame, zware neerslaggebeurtenissen (en stortvloeden) voor het werkgebied van de werkgroepen en hoe kunnen deze gevolgen worden verholpen (goede praktijken, maatregelen, geleerde lessen)?• Wat verwachten de WG S en de WG B - of in bredere zin de deskundigen voor waterkwaliteit en natuurbescherming - van de WG H of de experts voor overstromingsrisicobeheer?• Hoe kunnen deze aspecten op een interdisciplinaire manier worden verwerkt bij de actualisering van de klimaatadaptatiestrategie van de ICBR?
11.40u - 11.45u	Korte rapportage over break-out sessie I

Programma - middag

Tijd	Onderwerp
11.45u - 12.45u	Blok 3: Ervaring met en beheer van extreem zware neerslaggebeurtenissen en stortvloeden in de EU of in een nationale context
12.45u - 13.45u	Lunchpauze
13.45u - 14.45u	Blok 3 (vervolg van de presentaties door de landen)
14.45u - 15.15u	Break-out sessie II – informatie-uitwisseling tussen de deelnemers, <u>in twee groepen</u> , over bijdragen aan de workshop ten behoeve van: <ul style="list-style-type: none">○ <i>De ICBR-klimaatadaptatiestrategie</i>○ <i>De nationale en op ICBR-niveau gecoördineerde implementatie van de ROR (drie producten: actualisering van de risicobeoordeling, de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten en het ORBP)</i>○ <i>De omgang met deze verschijnselen op het werkgebied van de deelnemers, waarvoor de opgedane ervaringen nuttig kunnen zijn</i> <u>De break-out sessie vindt plaats in de plenaire zaal R 1.130 en in de kleine zaal 0.174 (hier passen hooguit 20 mensen in)</u>
15.15u - 15.30u	Koffiepauze (<u>in de foyer tegenover de plenaire zaal</u>)
15.30u - 16.00u	Rapportage en conclusies uit de twee groepen
16.00u - 16.20u	Informatie-uitwisseling tussen alle deelnemers over blok 3, de resultaten van de groepsdiscussies en de workshop als geheel, acties die worden neergelegd bij de ICBR, enz.
16.20u - 16.30u	Wrap-up, conclusies van de workshop en vervolgstappen in de werkzaamheden (Deelnemers kunnen op post-it hun indrukken schrijven)
16.30u	Einde van de workshop

Avond en WG H-23-2 op 5 oktober

19.00u	Etentje in "<u>Pizzeria Tuscolo</u> <u>Münsterblick/Munster view</u>"
<i>05/10, 9.30u – 16.30u</i>	<i>Vergadering H-23-2</i>

Een succesvolle workshop!

